

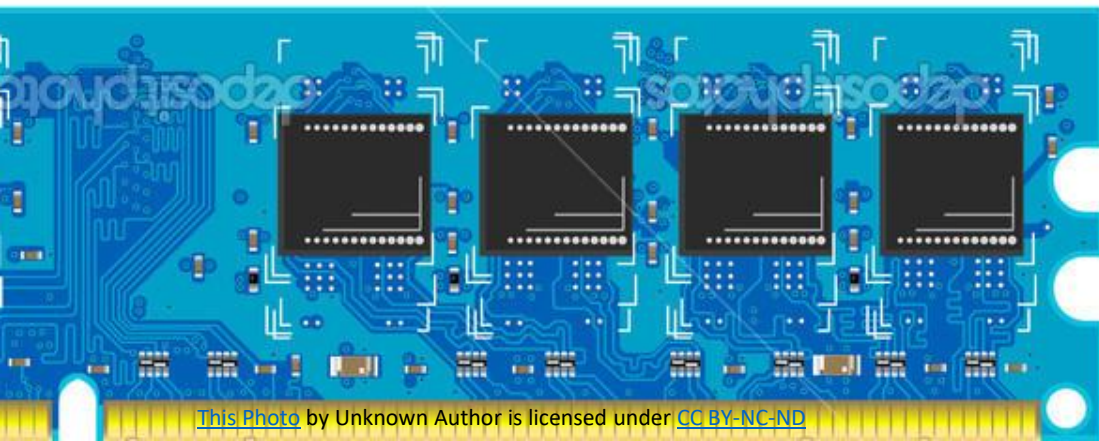
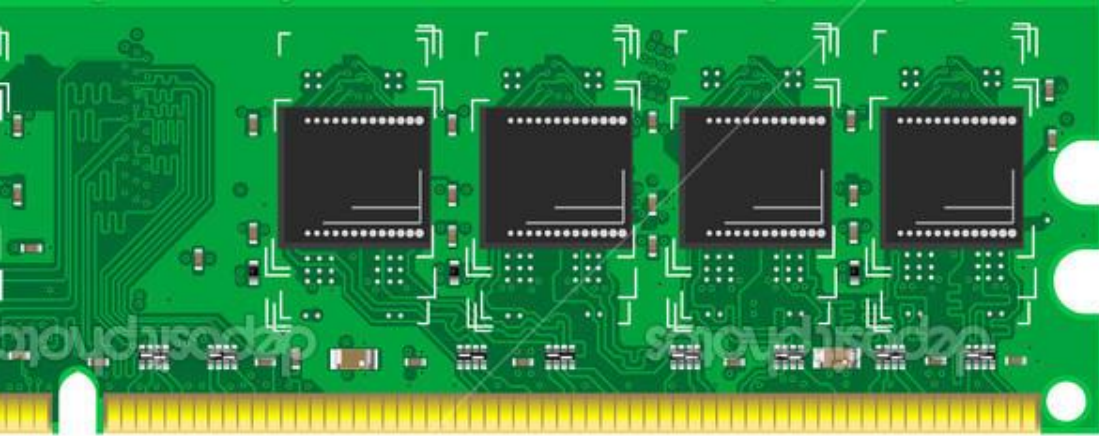
DATORARKITEKTUR

Minne

Dr. Andreas de Blanche
andreas.de-blanche@hv.se

Datorarkitektur, 2022-08-18

Minne är en av de absolut viktigaste komponenterna i ett datorsystem.

Det spelar ingen roll hur snabb din processor är om du behöver vänta på att läsa och skriva data.

Eller om allting inte får plats.

GAMLA MINNESTYPER

Tidigare typer a datorminnen.

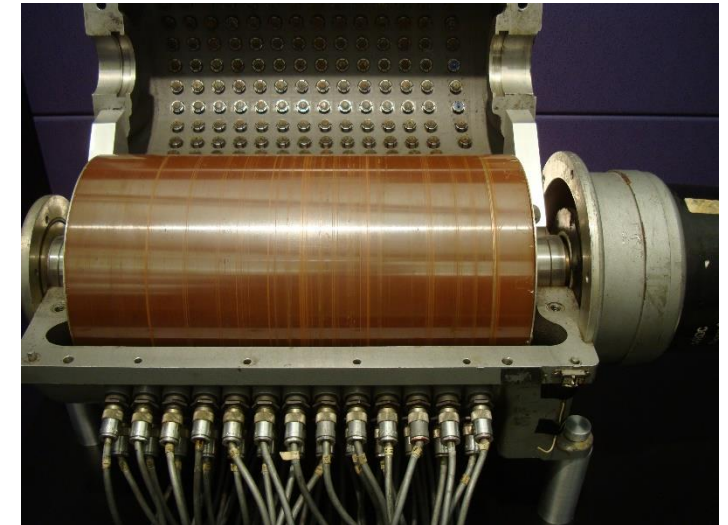
Elektronrör
volatil

Mercury delay line memory
volatil

Cathode ray tube
volatil

Trumminne
icke volatil

MAGNETIC CORE MEMORY

Random Access Memory – RAM

- *X-wire & Y-wire* för att välja cell
- *Inhibit wire* för att spara ett värde
- *Sense wire* för att läsa ut ett värde
- När ett värde läses raderas det
- Accesstid $6 \mu\text{s}$ - $0.6 \mu\text{s}$

Icke volatil RAM

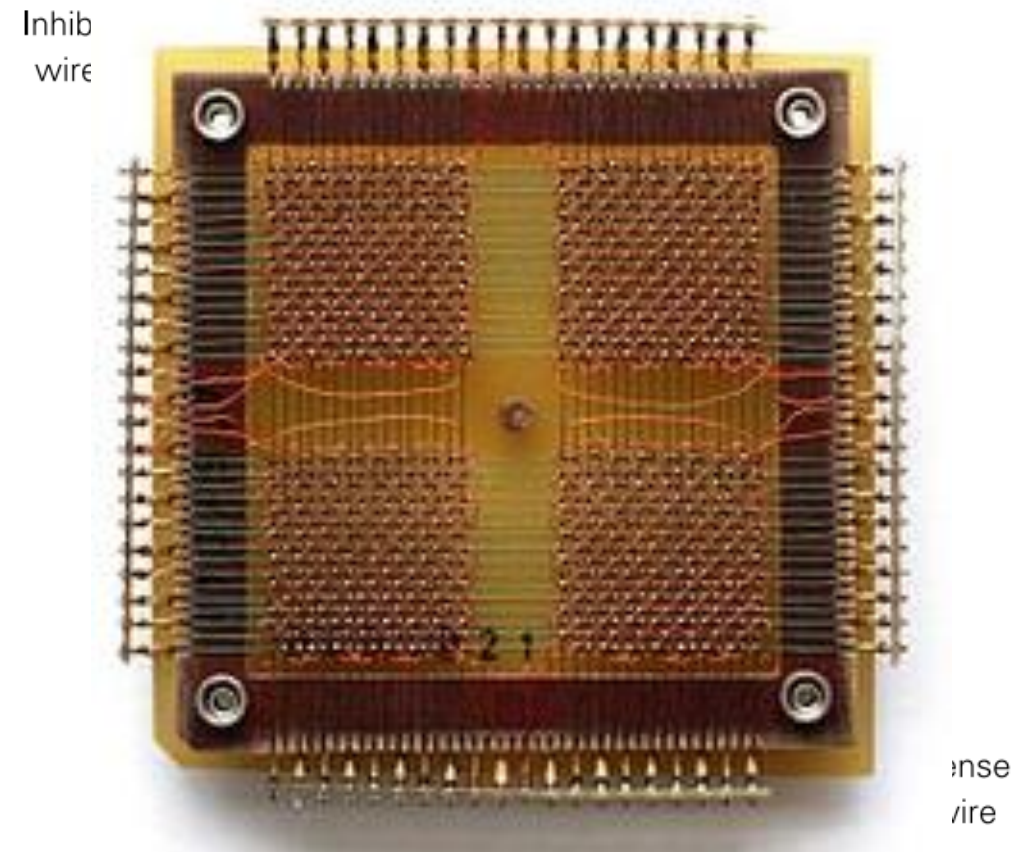

FIGURE 3-1: The structure of a core memory plane

STATIC random access memory - SRAM

- Baserad på flip-flops
 - logisk krets med två olika outputs
 - Den kan byta från den ena till den andra
- Icke volatile (så länge det finns ström)
- Används oftast som cache minne
 - Har använts som arbetsminne i några datorer

TALAR MED MINNEN

I en minneskrets sparats data som i en 2D matris.

Processorns vy av minnet är inte i form av x/y utan som en numerisk adress.

Ex: 13

Bilden har 64 celler, 0-63.

Bussbredden är 8.

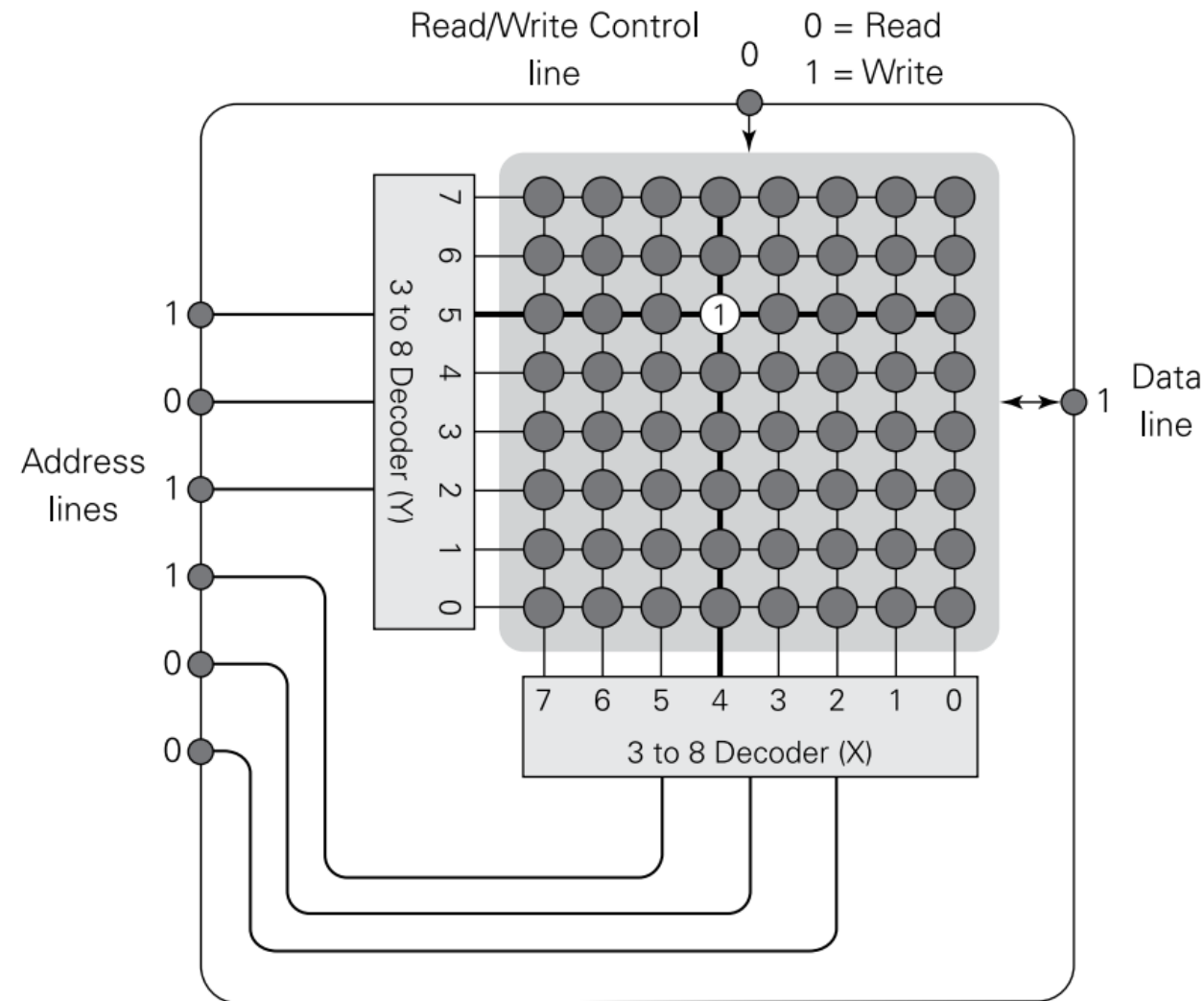

FIGURE 3-2: How a memory chip addresses cells

Adress

data

Cont.

1 bit är väldigt lite – fler chip

Intels 8080 processor (1972)
arbetar med 8 bitar åt gången.

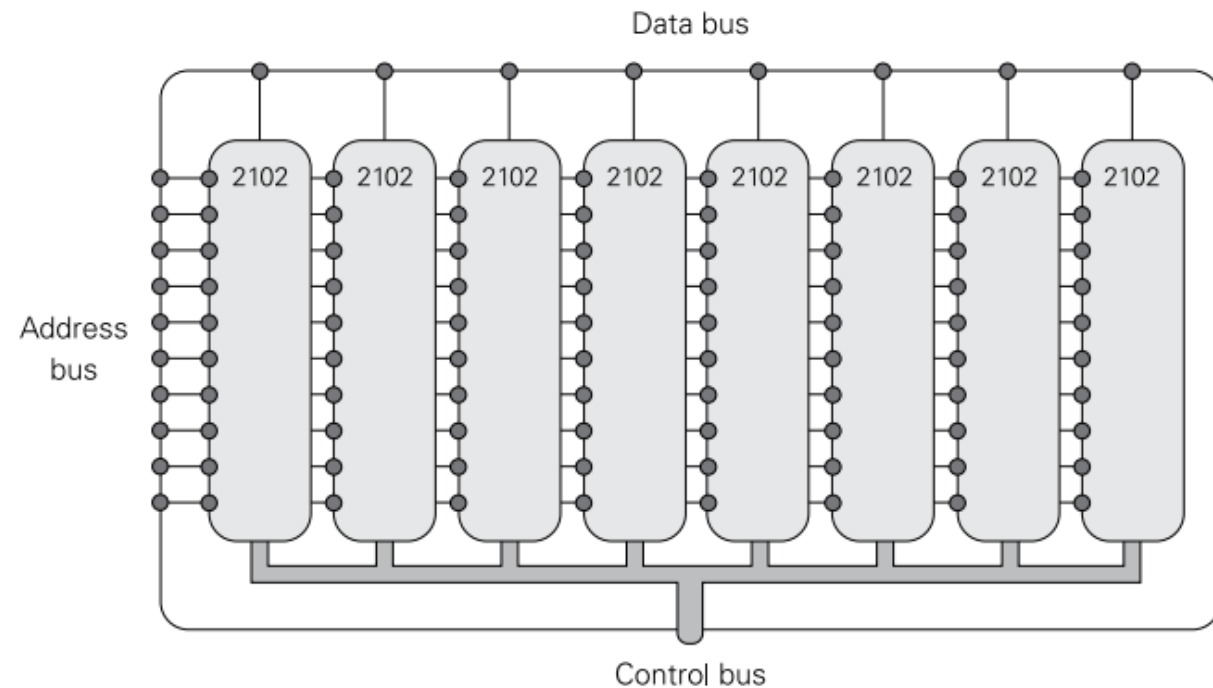

FIGURE 3-3: A 1,024 × 8 memory system

Address buss
Data buss
Control buss

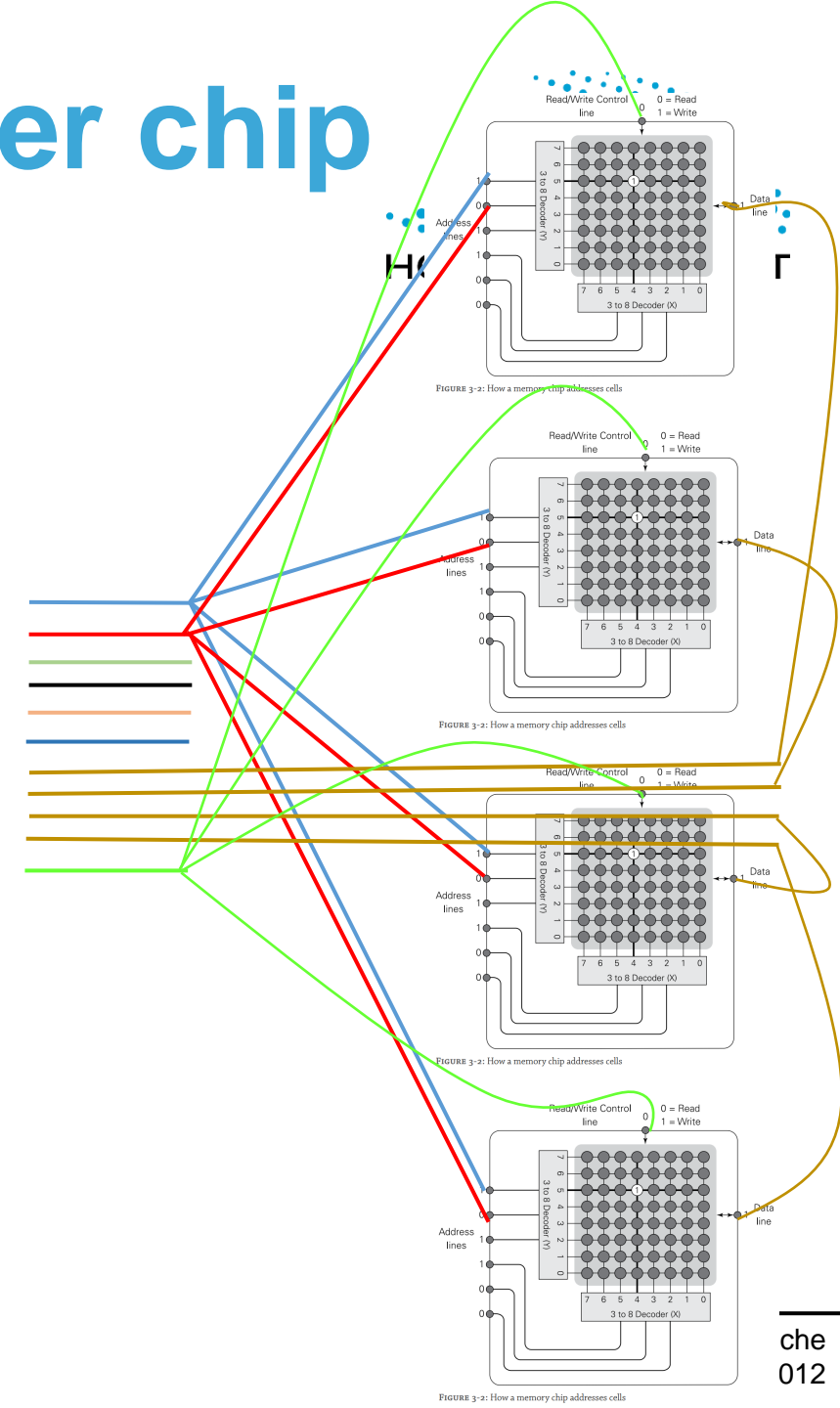

FIGURE 3-2: How a memory chip addresses cells

Hur stort är ett minne?

Minnen adresseras binärt.

Därför består de inte av ett jämnt antal bitar (decimalt)

	Bitar	IEEE 1541	SI
2^6	64		
2^{10}	1 024	1 kibi	1K
2^{14}	16 384	16 kibi	16K
2^{20}	1 048 576	1 mebi	1M
2^{27}	134 217 728	128 mebi	128M
2^{32}	4 294 967 296	4 gibi	4G

DYNAMIC RANDOM ACCESS MEMORY - DRAM

- tar mindre plats än SRAM
 - färre komponenter
 - kan göras mindre
 - packas tätare
- volatil
 - Kondensatorn behöver refreshas var 5 – 64 ms

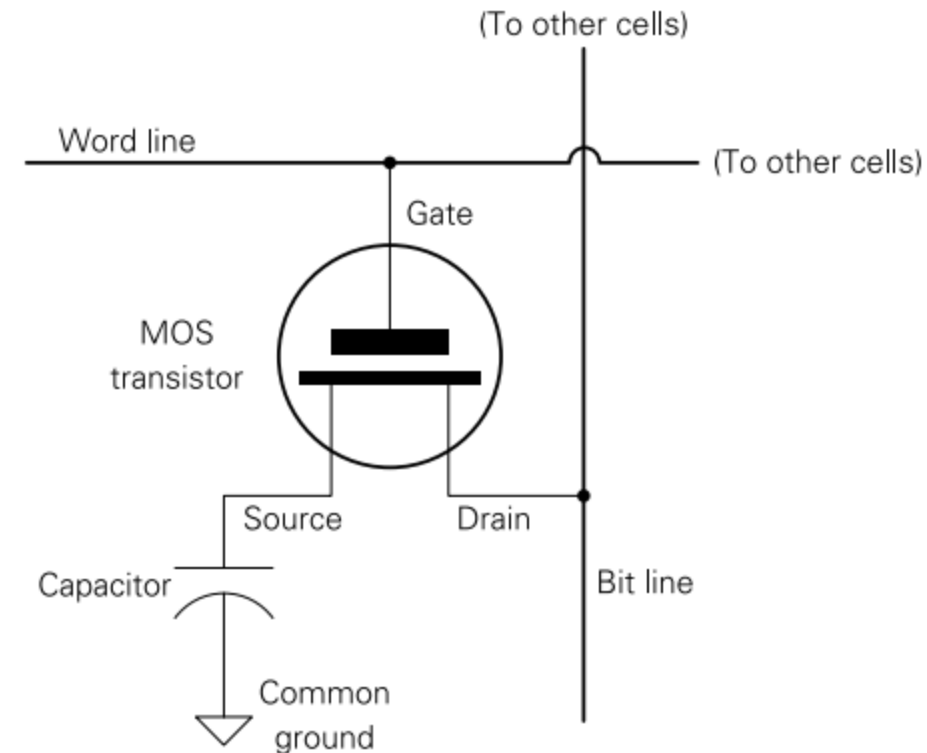
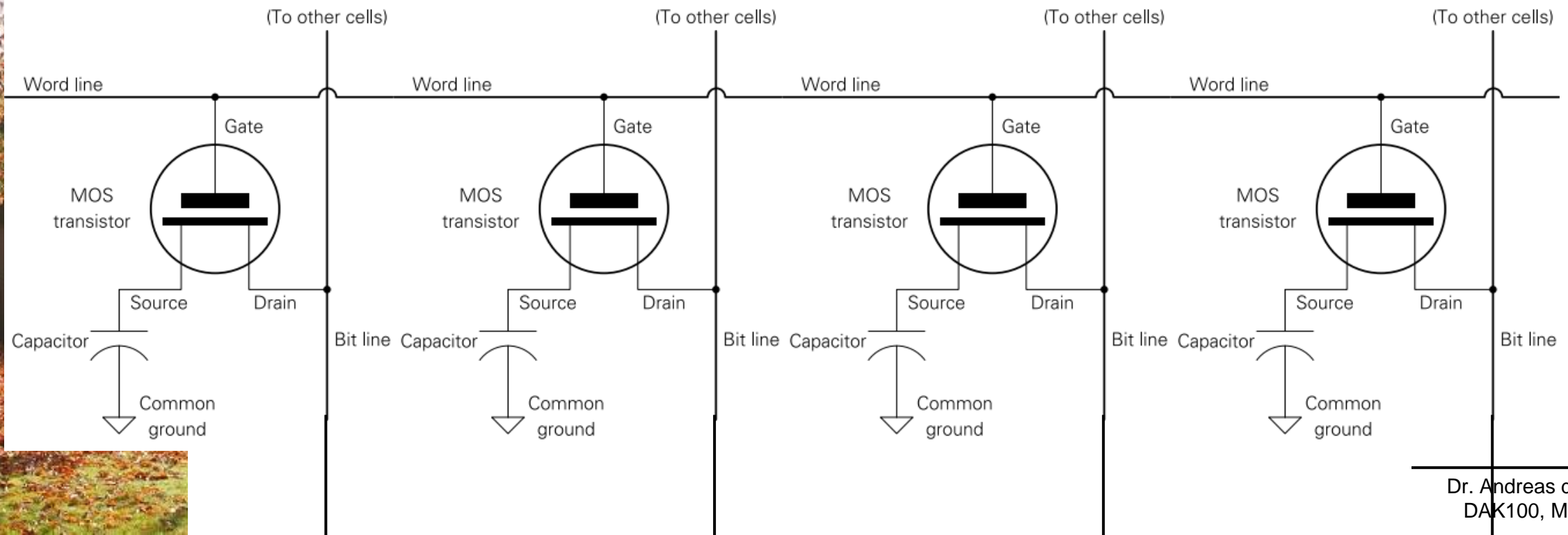

FIGURE 3-4: DRAM cells

DRAM FORTS.

Läser av en hel rad samtidigt.

Kan vara tusentals värden, vanligtvis används 8-64 bitar.

SYNCHRONUS DRAM

- vanlig DRAM arbetar asynkront
- SDRAM delar upp DRAM matrisen i flera banker och hanterar dem var för sig
- kan därför pipelina förfrågningar

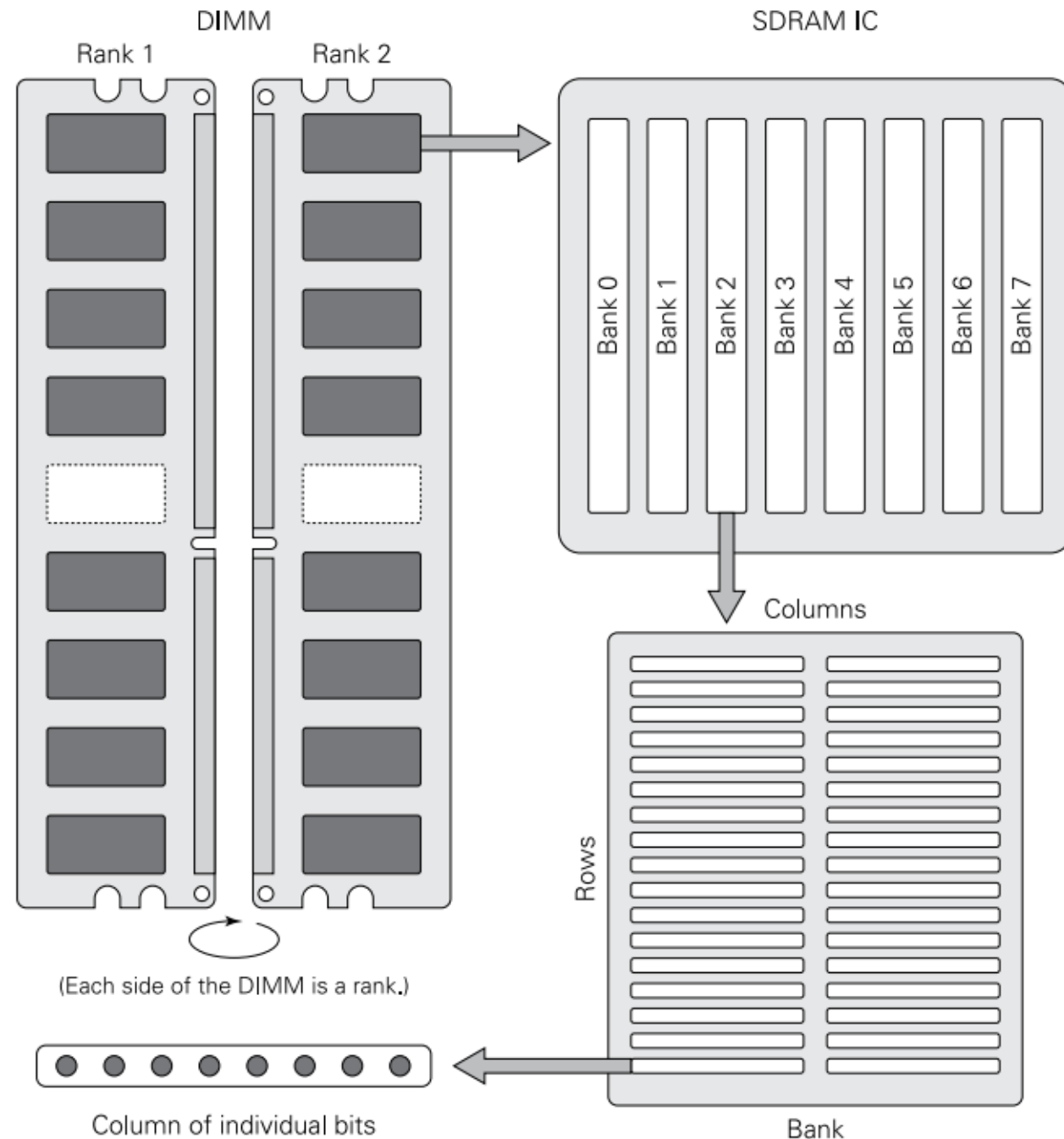

FIGURE 3-5: How a typical DDR SDRAM DIMM is organised

Double Data Rate SDRAM

- Traditionell SDRAM skickar en bit per clockcykel och dataledning.
- DDR SDRAM skickar 2 bitar per klockcykel och dataledning.

Double pumping!

- Dubbla hastigheten till minneskontrollern.

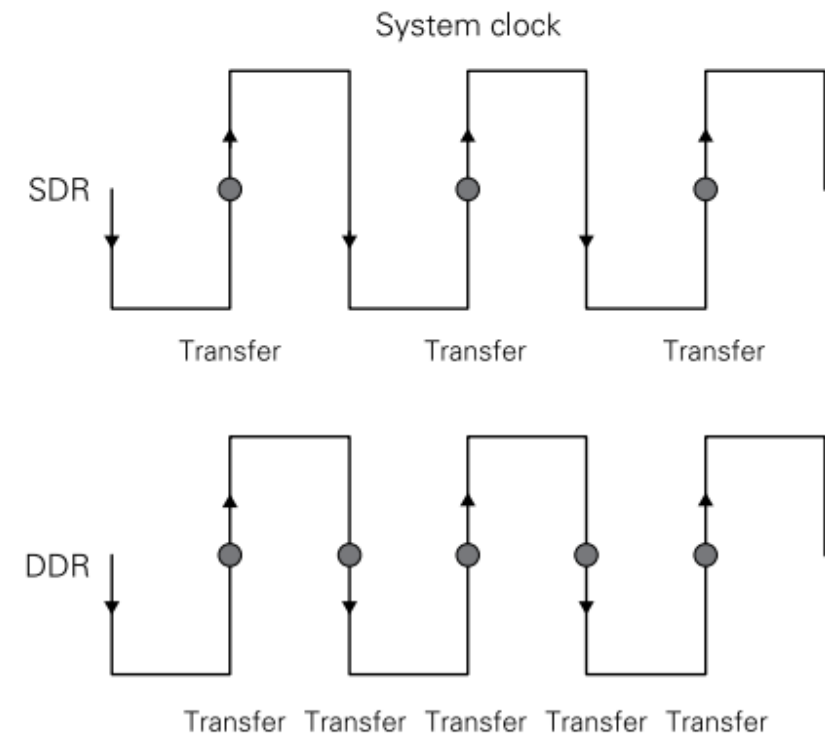

FIGURE 3-6: SDR vs. DDR timing

PREFETCH I DDR, DDR2, DDR3, DDR4

DDR kan skicka dubbelt så ofta som SDR.
Vad skall skickas?

- DRAM “aktiverar” en hel rad åt gången.
- Data från den kolumn vi vill ha skickas vidare.

Varför inte bara skicka vidare data från nästa kolumn med?

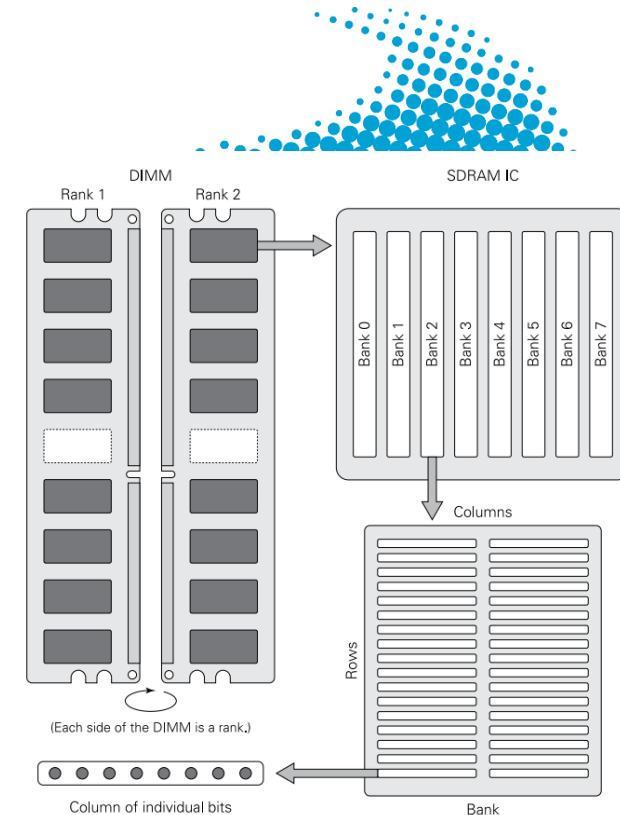
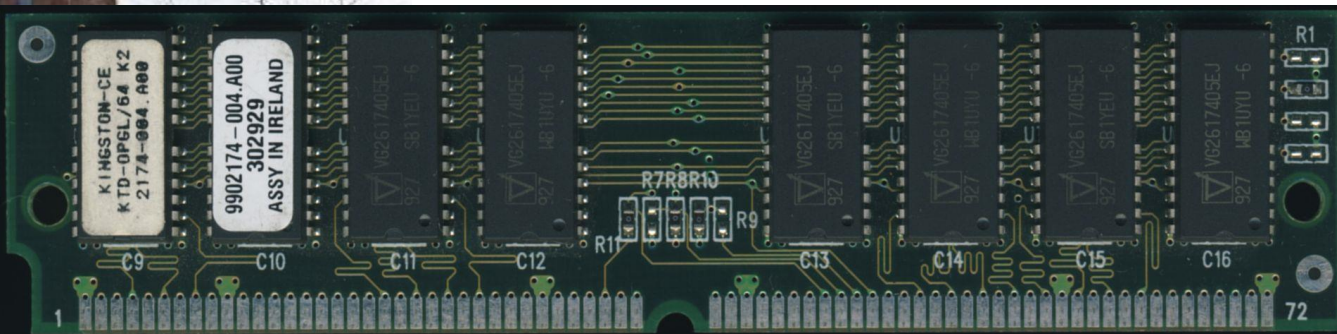

FIGURE 3-5: How a typical DDR SDRAM DIMM is organised

SIMM - DIMM

- *Single eller Dual In-line Memory Module*
- Kontakterna är olika för olika sidor på DIMM

72-pin EDO DRAM SIMM

By Mariushm at the English Wikipedia, CC BY-SA 3.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=32507403>

204-pin DDR3 SODIMM

By Tobias B Köhler - Own work, CC BY-SA 3.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=18720269>

288-pin 8 GB DDR4 SDRAM DIMM

ERROR CORRECTING CODE

- ECC MEMORY

- Ibland tappar en minnes cell rätt värde
 - läckage
 - strålning
- ECC minne har en extra krets
 - Hamming code
 - kan korrigerar 1-bit fel
 - kan detektera 2-bit fel
 - sköts helt i minneskretsen.